

Donar diners sense gastar-ne

Geert Gielen

La gestió del paisatge requereix un finançament que tot sovint procedeix de fonts públiques, però que també pot ser fruit de la cooperació publicoprivada, o bé d'origen exclusivament privat. Aquest darrer cas és el que s'esdevé a la Fundació Landschapsbeheer Flevoland (Fundació per la Gestió del Paisatge de Flevoland), una organització fundada a la regió neerlandesa de Flevoland que té entre les seves missions trobar fonts de finançament privades per a la gestió i la millora del paisatge en l'àmbit regional. Entre els programes d'inversió que ha engegat la fundació figura el Fons Regional de Flevoland (Streekfonds Flevoland). Aquesta iniciativa i la Loteria Nacional del Codi Postal constitueixen dos bons exemples de les relacions entre paisatge i finançament als Països Baixos.

La fundació que gestiona el paisatge de Flevoland

La Fundació Landschapsbeheer Flevoland és una organització sense ànim de lucre que treballa des dels anys noranta del segle xx en la gestió del paisatge natural i rural a la regió neerlandesa de Flevoland. Contribueix a la preservació, la gestió i el desenvolupament d'espais naturals en tota mena d'àmbits, fins i tot els urbans. Per aconseguir-ho, disposa de coneixements i experiència, i sobretot de l'ajuda de més de 1.500 voluntaris, que col·laboren de manera decisiva a preservar el paisatge de Flevoland.

Landschapsbeheer Flevoland fomenta el desenvolupament ecològic i cultural del territori on vivim i treballem. Gaudim d'una gran qualitat de vida gràcies als espais verds que rodegen les nostres cases i oficines, que ajuden a restablir l'equilibri entre la natura i l'home. Entre aquests espais verds destaquen les granges, un dels elements més característics del paisatge de Flevoland. Els seus paravents ofereixen descans als animals, dispersos en aquest paisatge pla i obert, gairebé infinit. Aquestes granges tenen una extensió d'entre mitja hectàrea i dues hectàrees. A la part sud de Flevoland hi ha granges aïllades, mentre que al nord i a l'est de la regió acostuma a haver-hi agrupacions de dues, tres o quatre granges, que juntes

formen una mena de parc que pot arribar a les 3,5 hectàrees. És un hàbitat ideal per a diferents tipus de petits mamífers, ocells, insectes i amfibis.

La fundació no té terres en propietat; col·labora amb pagesos, propietaris particulars, empreses, fundacions, administracions regionals i municipals, altres organitzacions no governamentals compromeses en la conservació dels espais verds i molts voluntaris locals. Juntament amb aquests actors posa les idees en pràctica i desenvolupa projectes que s'ajustin a la normativa vigent o que ajudin a dissenyar noves polítiques públiques. També participa en la implementació d'aquests projectes en el territori.

Com s'ha dit, la fundació té el suport de més de 1.500 voluntaris; cada contribució és benvinguda en la tasca ingent que representen la conservació, la restauració i el desenvolupament del nostre paisatge. La fundació treballa per fomentar la participació activa dels ciutadans de Flevoland en aquestes tasques, i facilita la formació i l'orientació dels grups de voluntaris, així com les infraestructures necessàries perquè puguin portar a terme la seva feina. Els ciutadans poden treballar en la gestió ambiental, amb

Imatge 1. La Fundació Landschapsbeheer Flevoland treballa per fomentar la participació activa dels ciutadans de la zona en la preservació dels boscos i d'altres zones naturals.

un paper actiu en la preservació dels espais verds al seu entorn. Diversos grups de voluntaris treballen en tota la regió per a la conservació a petita escala dels boscos o de les zones naturals dins les àrees urbanes. Això permet sobretot crear un entorn més divers i atractiu per a la flora, la fauna i, també, la població. Els propers anys, Landschapsbeheer Flevoland aspira a crear i motivar encara més grups de voluntaris per a la conservació dels espais naturals dins i fora de les zones urbanes.

Com dèiem al principi, un dels objectius principals de la fundació és crear noves eines o fons per al desenvolupament regional. N'és un exemple el Fons Regional de Flevoland, sorgit com una iniciativa conjunta de diverses organitzacions locals sense ànim de lucre i de tres sucursals locals del banc Rabobank.

El Fons Regional de Flevoland

El Fons Regional de Flevoland (www.streekfondsflevoland.nl) proporciona mitjans financers a projectes sostenibles de petita escala que sense aquest finançament no es podrien portar a terme. És una iniciativa conjunta de l'associació pronatura Het Flevo-landschap, la Fundació Landschapsbeheer Flevoland i les tres sucursals locals del banc Rabobank de Flevoland. La seva implicació amb la regió de Flevoland li permet reforçar el desenvolupament d'aquesta zona i demostrar que mantenir la bellesa de la regió no és només tasca de l'Administració, sinó que ciutadans, pagesos, empreses i govern han de fer-ho plegats.

Per preservar els espais naturals, el paisatge i el patrimoni cultural de Flevoland, les organitzacions privades de defensa de la natura busquen contínuament noves fonts de finançament. Alhora, les empreses busquen formes d'implicació social en l'àmbit de la sostenibilitat i la natura, amb una preferència per les iniciatives locals i concretes. El Fons Regional de Flevoland permet donar resposta a les dues necessitats, tot col·laborant a mantenir i desenvolupar la natura, el paisatge i la història cultural característics de la província de Flevoland.

Objectius del Fons Regional de Flevoland

Davant dels possibles inversors, el Fons Regional de Flevoland es fixa com a objectiu principal la necessitat de plantejar a empresaris el repte d'emprendre amb responsabilitat amb la finalitat de preservar i reforçar les qualitats naturals i paisatgístiques de Flevoland. A més, el fons treballa per ajudar inversors a fer el primer pas, i presta suport als promotors de projectes, així com a empresaris que s'arrisquen i trien un enfocament més sostenible en àmbits com el del lleure.

Quant als objectius relacionats amb el territori, el fons busca que la població local s'hi impliqui i se n'enorgulleixi. També procura establir acords financers que permetin a la ciutat compensar el camp; reunir xarxes, productors, consumidors i habitants; invertir en cooperacions sostenibles; fomentar la sostenibilitat en el sector del lleure, i proposar noves estructures organitzatives, que impliquin, per exemple, els participants en activitats de lleure vinculades a la preservació del paisatge.

Selecció i finançament dels projectes

Els projectes de Flevoland que vulguin optar a una aportació del fons regional han de complir una sèrie de condicions, partint d'una premissa bàsica: que contribueixin a reforçar les qualitats bàsiques de la regió. En concret, els criteris que han de tenir en compte els projectes candidats són: ser sostenibles i estar centrats en aspectes ecològics, econòmics i socials; contribuir a la preservació i la recuperació dels valors paisatgístics, històrics i culturals de Flevoland, així com a la preservació, la recuperació i la millora de la natura i la biodiversitat; fomentar activitats de lleure adreçades a preservar i desenvolupar la natura i el paisatge; contribuir, preferiblement, a solucionar problemes; ser innovadors, en la mesura de les seves possibilitats; ser de petita escala (aportació màxima de 3.000 euros per projecte), i contribuir activament a la promoció del Fons Regional de Flevoland.

Pel que fa al finançament dels projectes, els sol·licitants poden demanar al fons regional una aportació que cobreixi fins al 100 % dels costos, però cal optar a la subvenció sempre abans de l'inici del projecte, ja que no s'aplica en el cas d'activitats que ja s'hagin iniciat.

Imatge 2. El Fons Regional de Flevoland ha ajudat a finançar projectes de petita escala que sense aquestes ajudes no s'haurien pogut desenvolupar. Aquest és el cas d'un projecte de construcció d'una zona lúdica que inclou un refugi per a insectes.

Rabobank, una peça clau del Fons Regional de Flevoland

Com s'ha esmentat més amunt, en el Fons Regional de Flevoland hi participen tres sucursals locals del banc Rabobank, que ha esdevingut una peça clau en l'engranatge del fons regional gràcies al sistema d'estalvi Rabo StreekRekening, la principal aportació financera al fons. Rabobank és un banc social i cooperatiu fet pels clients i per als clients, líder en tots els mercats financers als Països Baixos. A escala mundial, aquest banc destaca sobretot en els sectors de l'agricultura i l'alimentació. Al llarg de les darreres dècades, Rabobank ha crescut als Països Baixos fins a convertir-se en un prestador de serveis financers a tot el món, actiu en banca, gestió del patrimoni, arrendaments financers, assegurances i béns immobles. Els interessos dels clients i els socis són el més important. Amb gairebé 2 milions de socis, que participen en les decisions estratègiques de l'entitat, aquest

banc és una de les cooperatives més grans dels Països Baixos, i té la xarxa bancària més densa del país.

Pel que fa al sistema d'estalvi Rabo StreekRekening, el funcionament és el següent: administracions, empreses i entitats regionals obren un compte regional on ingressen un import del qual poden disposar lliurement, i a més el banc els paga uns interessos de mercat. Fins aquí, és com un compte d'estalvis normal i corrent. Però el que el fa únic és que, a més de l'interès de mercat per als titulars, el Rabobank afegeix un suplement que va directament al fons regional. Aquest suplement correspon al 5 % del total dels pagaments per interessos de tots els comptes. Gràcies a aquest sistema, a l'efecte pràctic el titular d'un compte regional Rabo dona diners al fons sense gastar-ne. A més, els titulars poden donar al fons regional una part dels seus interessos o tots. Aquesta donació és voluntària i flexible: el titular mateix determina el percentatge que vol donar, i els interessos van directament al fons regional.

Els titulars dels comptes d'estalvi Rabo StreekRekening solen ser el sector públic, entitats sense ànim de lucre, empreses o institucions amb una gran implicació a la regió on s'obre el compte. L'interès pot venir pel fet que tenen la seu en aquesta bonica regió, o en una zona propera, i tenen molts treballadors que hi viuen. A vegades, també hi tenen un interès ideològic o un lligam. També hi participen empreses i organitzacions que no tenen cap vincle directe amb la regió, però que estan a favor de la iniciativa i consideren, per exemple, que participar-hi encaixa en la seva gestió socialment responsable. En definitiva, aquest sistema d'estalvi està obert a tothom que vulgui contribuir a l'èxit del Fons Regional Flevoland.

Loteria Nacional del Codi Postal

Més enllà de Rabo StreekRekening, un altre exemple de finançament en la gestió del paisatge als Països Baixos és la Loteria Nacional del Codi Postal (Nationale Postcode Loterij). Aquesta iniciativa dona suport a 92 entitats que defensen les persones i el paisatge, entre les quals podem destacar LandschappenNL (la nostra entitat de col·laboració rural), les Federacions per la Natura i el Medi Ambient (Natuur-en Milieufederaties), Greenpea-

ce, l'Institut per l'Educació en la Natura i la Sostenibilitat (IVN), l'Associació de Promoció del Paisatge Cultural dels Països Baixos (Vereniging Nederlands Cultuurlandschap), l'Associació de Defensa dels Ocells (Vogelbescherming Nederland), l'Associació de Defensa del Medi Ambient (Milieudefensie), la Fundació Natura i Medi Ambient (Natuur & Milieu), el Fons Mundial per la Natura (WWF) i la Societat per la Preservació dels Monuments Naturals dels Països Baixos (Natuurmonumenten).

Aquestes entitats, conegudes com a *beneficiaris fixos*, reben una aportació anual de la loteria per un període de cinc anys, si bé algunes també reben un percentatge dels beneficis. D'altra banda, els projectes innovadors o a gran escala dins dels sectors que reben suport de la Loteria Nacional del Codi Postal poden optar també a una donació puntual. Dels beneficis nets totals del 2014, que van superar els 312 milions d'euros, la loteria va dedicar un total de 14,9 milions a donacions puntuals. És una forma de fomentar noves iniciatives, donar una petita empenta a projectes concrets o ajudar les organitzacions a créixer de manera més sostenible.

Imatge 3. La Loteria Nacional del Codi Postal destina part dels beneficis a donar suport a entitats que defensen el paisatge, ja sigui per portar a terme l'activitat habitual o bé per realitzar projectes extraordinaris. A la imatge, gala de la loteria de l'any 2016.

A banda d'aquestes aportacions, els beneficiaris actuals poden presentar sol·licituds per obtenir finançament per a projectes extraordinaris. Dels beneficis nets totals del 2014, la Loteria Nacional del Codi Postal va dedicar més de 31,5 milions a projectes addicionals. Els beneficis dels sorteigs addicionals es fan servir per donar suport a projectes molt especials que els beneficiaris actuals, amb el pressupost de què disposen, no poden convertir en realitat.

Finalment, els beneficiaris fixos que reben anualment un milió d'euros o més de la Loteria Nacional del Codi Postal aporten un 10 % d'aquest import a l'anomenat Fons dels Somnis. I aquests beneficiaris poden presentar anualment projectes de gran envergadura, innovadors i pioners que representen (o podrien representar) un gran avenç en el seu àmbit o àmbits de treball. Amb els projectes del Fons dels Somnis, la Loteria Nacional del Codi Postal vol fomentar canvis destacats en els seus àmbits d'intervenció: desenvolupament i drets humans, natura i medi ambient, i cohesió social als Països Baixos. Amb aquest Fons dels Somnis, la loteria vol promoure noves iniciatives valentes i pioneres, i generar espais per a idees ambicioses i eficaces.